

SVENSKA TRAKTORBLADET

med **AC** nytt

Nr 2 1946

TIDSKRIFT FÖR JORDBRUKETS TRAKTORFRÅGOR

Ansv. utgivare: Dir. Olle Busch • Redaktör: Agronom Erik Sondell

Nr 2 1946

Provning av traktorer

Av direktör Harald A:son Moberg, Statens Maskinprovningar.

Traktorn är en av jordbrukets dyraste maskiner. Den är ofta också en av de mest väsentliga i ett mekaniseringsprogram. Genom anskaffning av traktor kan i flera fall en viss effektivisering inledas. Det gäller därför att välja denna maskin så att den verkligen passar. En traktor bedömer man emellertid ej efter exteriören. Här måste man veta mera. Därför är det blott helt naturligt att traktorprovning blivit en viktig gren av verksamheten vid Statens Maskinprovningar.

Det man under en provning främst vill försöka få besked om är motoreffekt, dragförmåga och slirning på olika växlar, bränsleförbrukning, köregenskaper samt lämpligheten hos alla detaljer, som tillsammans starkt inverkar på maskinens bruksvärde.

Hur motoreffekten bestämmas.

Motoreffekten bestäms genom s. k. bromsning. Man låter härvid motorn driva en axel, som på ett eller annat sätt kan bromsas mer eller mindre hårt. Vid de svenska traktorprovningarna användes numera en elektrisk broms, en s. k. pendelgenerator. Traktorn får med vanlig rem driva generatoren. Med denna kan sedan belastningen på

Dir. Harald A:son Moberg.

motorn ställas in. Vid de egentliga proven köres med motorn (förgåsaren eller motsvarande) inställd på det sätt, som genom förprov befunnits mest lämpligt för praktisk drift. Det bör observeras, att de svenska proven till skillnad från de amerikanska göres med maskinen i det tillstånd och med den utrustning, som kan betecknas som normalt i jordbruksdriften. Detta därför att man vill ha värden, som

kan ge direkt vägledning för jordbrukare, tillverkare och försäljare. Under bromsproven bestäms bl. a. den maximala effekten. Ur denna beräknas sedan den s. k. normala effekten, vilken helt enkelt säges vara 85 % av den maximala. Den normala effekten anses vara ett mera riktigt uttryck för prestationsförmågan än den maximala. Givetvis bestäms bränsleförbrukningen vid olika belastning.

Dragkrokseffekten mätes med bromsvagn.

Allt detta gällde effekten "på remskivan". Det är emellertid minst lika viktigt att man får besked om effekten "på dragkroken", dvs. den verkliga dragförmågan under fältarbete. För att bestämma den kraft, med vilken traktorn kan dra vid olika hastigheter, användes en s. k. bromsvagn. I princip skulle man kunna använda vad som helst, som kräver dragkraft för att kunna bogseras. Detta föremål skulle då kopplas efter traktorn med en s. k. dynamograf inkopplad. Den senare registrerar den erforderliga kraften. Med kännedom om hastigheten, som ju är lätt att mäta, kan sedan dragkrokseffekten beräknas. Nu vill man emellertid vid proven kunna lätt reglera storleken av den

ATT STUDERA i detta nummer

Provning av traktorer, av
dir. H. A:son Moberg, Sta-
tens Maskinprovningar.

Maskinell nyodling, av lant-
mästare Olof Eriksson.

Nya maskiner i amerikansk
jordbruksdrift, av agronom
John Nilsson.

Traktorförvaring. Intervju
med L. C. Larson, service-
man från Allis-Chalmers.

På Flättorps gård.

Olle Buschs spalt.

Service tips.

SVENSKA TRAKTORBLADET

med nytt

Tidskrift för maskiner och
maskinanvändning i jord-
bruket m. m.

Adr.: Svenska Traktor AB,
Stockholm
Tel. 45 26 80

Ansvarig utgivare:
Direktör Olle Busch

Redaktör:
Agr. Erik Sondell

Bild 1. Allis-Chalmers Mod. K med hydrauliskt manövrerad stubbrivare.

erforderliga dragkraften. Broms-
vagnen är därför byggd, så att
man på elektrisk väg kan åstad-
komma en större eller mindre
bromsning. Dynamograf och andra
instrument är inbyggda i vagnen.

Denna bromsning göres hos oss
på vall, bl. a. därför att man vill
försöka i görligaste mån hålla lika
betingelser från prov till prov. Un-
der bromsningen mätes givetvis
bränsleförbrukning, slirning osv.
Traktorn får vid denna del av
provningen arbeta med den vikt
den är avsedd att ha i praktiken.
Detta förtjänar särskilt beaktas
vid jämförelse med t. ex. ameri-
kanska prov, där gummihjulstrak-
torerna ofta tycks ha varit extra
belastade, vilket kan öka dragför-
mågan.

Också beträffande dragkroks-
effekten skiljer man på maximal
och normal effekt. Den senare an-
ges vara 75 % av den maximala.

Traktorns köregenskaper och
lämplighet i övrigt samt hållbar-
het, alltsammans mycket viktiga
saker, söker man studera genom
praktiska prov. Det är angeläget
att dessa göres så omfattande som
möjligt, varför det icke kan und-
vikas att en traktorprovning måste
dra ut något på tiden.

God vägledning genom att jämföra provningsresul- taten för olika traktorer.

Redogörelsen för en traktorprov-
ning och dess resultat, vilken ju
automatiskt sändes ut till alla ma-

skinprovningarnas prenumeranter,
innehåller oftast ganska många
sifferuppgifter etc. Det gäller att
utnyttja dessa rätt. Först och
främst skall man komma ihåg, att
det icke är riktigt att söka göra
direkta jämförelser med uppgifter
från amerikanska provningar, som
ibland återgives här i landet. Det
har tidigare framhållits, att de ameri-
kanska provningarna göres på ett
sätt, som mera ger topprestationer
än resultat, vilka ha direkt anknyt-
ning till praktiskens möjligheter.
Vidare får man se upp beträffan-
de bränslet. Många amerikanska
prov har körts med bensin, vilket
kan ge något högre effekt. Så
måste man hålla isär uppgifterna
om remskiveeffekt och dragkroks-
effekt vid olika hastigheter samt
maximal och normal effekt. För att
redogörelsernas siffror icke skall
bli intetsägande, bör man försöka
att på ett förståndigt sätt göra
jämförelser mellan de resultat, som
erhållits med olika traktorer. Det
är nödvändigt att då se på det
väsentliga och icke låta sig förle-
das att grunda omdömen på bety-
delslösa småskillnader. Bland alla
siffror får man icke heller glömma
bort, att många viktiga egenskaper
icke kan beskrivas genom siffror.
Likväl måste man ägna dem till-
börlig uppmärksamhet, om man
skall kunna göra ett riktigt val.
Rätt utnyttjade kan provnings-
redogörelserna ge traktorspeku-
lanten en mängd värdefulla råd.
Med stöd av dem blir det lättare
att träffa detta eljest ofta svåra
val.

Maskinell nyodling

Av lantmästare Olof Eriksson.

Skogsbetets avskaffande betraktas som en av de viktigaste skogsvårdsåtgärderna i Norrland. Arligen planlägges tusentals hektar kulturbeten och eftersom de flesta brukningsdelarna, särskilt i inlandet, har otillräcklig areal odlad jord, måste betena planläggas på skogsmark och nyodlas. Skogsvårdsområden bildas och beten planläggs på samtliga brukningsdelar inom skogsvårdsområdet, detta för att åstadkomma likfördighet med hänsyn till betesfreden. Anslagen till dessa betesanläggningar är relativt höga, 60—80 % av beräknad kostnad, men trots dessa höga anslag fortskrider arbetet med betenas färdigställande i långsam takt. Man får den uppfattningen, att dessa stora betesprojekt inte kan genomföras inom rimlig tid med gängse arbetsmetoder d. v. s. handodling. Därför ligger det i både skogs- och jordbrukets intresse, att nya arbetsmetoder provas.

Maskinell nyodling är den aktuella frågan och frejdiga försök görs för att lösa problemet. Man har en stark övertro på maskinernas förmåga, och man använder alla möjliga och omöjliga 3- och 4-hjuliga dragmaskiner, som gör ett ofullständigt arbete. Med dessa

försök vinner man bl. a. insikten om, att maskinell nyodling är förutom en teknisk fråga kanske i lika hög grad en organisationsfråga. Effektiva maskiner kostar pengar, och förutsättningen för deras ekonomiska utnyttjande är, att de har arbetsgaranti, dvs. man måste organisera arbetsföretag. Detta är ingen nyhet inom andra områden av näringslivet, ty ex. bussars, lastbilar och vägmaskiners arbete sker inom ordnade arbetsföretag. När det gäller nyodling är ingenting ordnat i detta fall. Man väntar sig, att en maskinägare skall göra mångmilafärder och tugga arbete, och man tycks hoppas, att den tekniska utrustningens fulländning skall göra planläggning och arbetsledning överflödiga.

Domänverkets försöksodling i Vilhelmina.

På kronomark i Norrland finns ca 3 000 kronoarrendatorer, och för att betesfresta kronoskogarna måste man anlägga 5 000—6 000 hektar kulturbeten. Mot bakgrunden av dessa relativt stora betesanläggningar har Domänverket bör-

Bild 2. Skogsmark på morgonen, odlad jord på kvällen...

jat en försöksverksamhet med traktorodling, från vilken här skall lämnas några erfarenheter och synpunkter.

Den ledande principen har varit, att om möjligt enbart med maskinell kraft uppoda betesområden fullt klara för insädd med en hantlangning av en man per maskin. Maskinen skall därvid utföra trädfällning (slyskog), stubbrytning, stenbrytning, planering, borttransport av stubbar, mossa och bråte, plöjning och harvning. (Bild 2.)

Maskinutrustning. Den maskinutrustning, som använts, har varit Allis-Chalmers bandtraktorer, typ M om 37 hk. och ca 4 tons vikt samt typ K om 55 hk. och ca 8 tons vikt, båda försedda med hydrauliskt manövrerbart planeringsblad (stubbripar), se bild 1, samt en förstärkt traktorplög, Sesam 25" och en tallriksharv, Virginia. Under arbetenas gång har rätt ett mycket givande samarbete med Svenska Traktorbolaget, som bl. a. konstruerat en stubbripar och därmed löst stubbrytningens och yttorvrivningsproblemet. Överums bruk har utfört och utför om- och nykonstruktioner av traktorplögar, varför förbättrade sådana är att vänta.

Traktorförare. Under odlingsarbetet år 1944 användes den mindre traktorn, typ M och den betjänades av två förare, som var avlönade enligt tvåprissystem, dels fast dagpenning, dels tillägg per effektiv traktortimme. Av skäl, som kommer att framgå i fortsättningen, användes under arbetena 1945 två maskiner i samma arbetslag, både typ M och typ K. De betjänades av tre förare också avlönade enligt tvåprissystem, varvid förarna i lönehänseende var beroende av

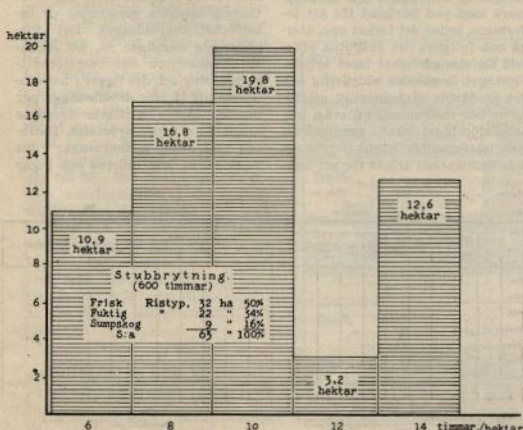

Diagram 1. Arealens fördelning i timmar per hektar.

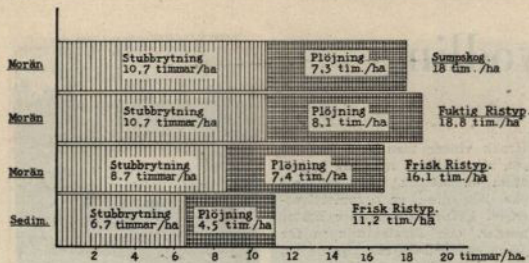

Diagram 2. Arbetsgång i timmar per hektar.

båda maskinernas arbete, ty tillägg utgick per förare, maskin och effektivt arbetstimme. Den fasta lönen utgick för 48-timmars arbetsvecka utan premietillägg för övertidsarbete. Detta gjorde att arbetstiden automatiskt begränsades till 8 timmar per dag och maskin, dvs. 16 timmar för två maskiner. Det har hittills ansetts fördelaktigt med denna begränsning av arbetstiden främst av den anledningen, att maskiner och redskap inte skall bli lidande på övertidshets. En av förarna har varit materielförvaltare och för detta arbete uppburet en viss månadsersättning.

När det gäller traktorförare på maskiner av denna typ och med detta arbete, är skickligheten mycket varierande, och det är mycket dålig ekonomi att hålla sig med mindre skickliga förare, även om de betingar låg avlöning. I detta fall har tre förare tillhört tre olika skicklighetsklasser, och de har därför haft olika fast lön. Det är mycket ont om s. k. "stjärnförare", men de är värda sina pengar, ty maskinernas effekt, skötsel och arbetsresultat är till minst 30 % beroende av förarens skicklighet. Det fordras vissa anlag för att bli en skicklig förare, och det tycks som om en del aldrig kan bli det.

Planläggning och kontroll. Arbete har planlagts och genomförts som arbetsföretag byavis, dvs. så koncentrerade som möjligt för att undvika dyrbara transporter av maskiner, bränsle och redskap och för förarnas bekvämlighet samt för att skapa liktidighet med hänsyn till betesfreden. Arbetsföretagen har varit: Meselefors 20 hektar sediment samt Lövåsen och Lomsjökullen 34 resp. 35 hektar, måttligt stenig, moig morän, avverkade år 1942.

Inom arbetsföretagen har förarna i detalj instruerats om de olika betesområdenas markfuktighet till ledning för den blivande körningen. Det duger inte med s. k. löftesystem, dvs. att man långt i förtid lovar köra hos en viss person en bestämd dag, utan körningen måste planläggas med hänsyn till markfuktigheten. Arbetsledaren måste i detalj känna varje hektar inom arbetsföretaget för att kunna instruera förarna. Under fuktiga perioder av sommaren måste man köra på friska marker och under torra perioder får man passa på och odla marker av t. ex. fuktig ristyp och sumpskogar. Man måste planlägga *arbetsreserver*, och man får efter ett regnigt dygn vara beredd att avbryta arbetena i ex. en sumpskog och flytta till en frisk mark med god bärighet för att sedermera, sedan det torkat upp, återgå och fullgöra det avbrutna arbetet. En viss rörlighet inom arbetsföretaget är således nödvändig och det är därför ofrånkomligt att förarna blir instruerade i förväg, hur arbetsföretaget skall genomföras. Arbetsledaren bör kunna överblicka hela sommaren arbete för att kun-

na placera maskinerna rätt på våren, under högsommaren och när höstregnen börjar.

Diagram 1 visar 1945 års stubbrytning med typ K på måttligt stenig, moig morän med fräska stubbar, slyskog och tuvor i de fuktigare vegetationstyperna. Man ser, att fördelningen är sned åt höger beroende på att där ingår fuktig ristyp till 34 % och sumpskog till 16 %. Höstregnen har även gett en förskjutning mot fuktigare marktyper. Längst till höger i diagrammet ser man en extra topp, 12,6 hektar som tagit 14 timmar per hektar att stubbryta, och man skulle kunna tro att denna höga arbetsförbrukning enbart hänför sig till sumpskog, men så är inte fallet. Anledningen är främst felaktiga omflyttningar inom arbetsföretaget, dvs. maskinen har under en torr period avbrutit arbetet i sumpskog och flyttat till frisk ristyp för att sedermera efter en regnig vecka återuppta arbetet i sumpskog. Resultatet blev nedkörningar, låg effekt och en fördyring av arbetena med 1 200—1 400 kr. eller ca 120 kr. per hektar.

Föraren har fört maskindagbok (bild 3) och redovisat uppgifterna per arbetsvecka. Som framgår av blanketten, skall lägenhetsinhavaren kvittera den effektiva arbetstiden. Detta är en kontroll och ett kvitto, som enligt fullmakter ger Domänverket rätt att efter ett visst impris uppbära ersättning ur betesförbättringsbidraget. Det förhåller sig nämligen så, att lägenhetsinnehavaren har betesförbättringsanslag och det ligger i hans intresse, att få *stor arbetsmängd* per timme, därför kvitterar han inte annat än *effektiv arbetstid*. Kaffe- och matrater, nedkörningar i lös mark m. m. kontrolleras och ingår

Maskin:		Typ:		Rev:									
Kyp:	Lägenhet:	Lägenhetsnr.:											
Arbetsgång		Tid i timmar										Anmärkningar	
Arbetsgång		Arbetsgång											
Msk.	Arb.	Arb.	Arb.	Arb.	Arb.	Arb.	Arb.	Arb.	Arb.	Arb.	Arb.	Arb.	Arb.

Kvittera bildad kvitteras:

Arbetsföretag 20, 24, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Bild 3. Blad ur maskindagbok.

inte i den kvitterade tiden. Förarna har genom tvåprisystemet intresse att få många effektiva timmar, och lägenhetsinnehavaren blir i detta fall arbetsgivare och kontrollant. Båda parter har sina vinstintressen, som på detta sätt blir likriktade med maskinägarens, men parternas vinstchansen bibehålls.

Arbetsförbrukning per hektar sammanhänger bl. a. med markfuktighet, jordart, stenighet och stubbarnas antal och ålder. Någon uppräknad av stubbarna inom hela arbetsföretaget har icke gjorts, men stickprov har tagits och på ett hektar frisk ristyp, moig morän, avverkat år 1942, var fördelningen följande: Tall, 10—15" 12 st., gran 4—15" 680 st., björk 4—10" 74 st. samt mindre än 4" 250 st. eller summa 1 016 st. Med stubbriparen (bild 1) har antalet stubbar ej så stor betydelse, ty med en tung och stark maskin utföres arbetet ungefär som när man kör en släpfräsa i hö, man kör tills man får ett lass, som man sedan lägger av i en sträng.

Stenigheten har givetvis stor betydelse vid plöjningen, beroende på svårigheten att få plogar, som stoppar på påfrestningarna. Markfuktigheten har den största betydelsen för både stubbrytningen och plöjningen på grund av bärligheten, och i diagram 2 framgår tidsförbrukningen per hektar för de olika vegetationstyperna. Man lägger märke till att stubbrytningen i sumpskog och fuktig ristyp har tagit ca 25 % längre tid än i frisk ristyp. Detta beror till stor del på markens ringa bärlighet samt på traktorbandens bredd. På de använda maskinerna har bandbredden varit på typ M 12" och på typ K 14". Man bör därför, om man överskr till 18—20" bandbredd, kunna höja arbeteffekten i de fuktiga markerna med ca 20 %, dvs. man kommer ner till samma arbetsförbrukning som i den friska ristypen. Vid plöjning är man i ännu högre grad beroende av markfuktigheten. Därför är breda band på maskinerna den riktiga utrustningen i vårt klimat.

Arbetstidens och kostnadernas uppdelning (diagr. 3)

Under senhösten 1944 nyodlades 20 hektar (finmo) i Meselefors (bild 2) med A-C typ M. Den effek-

Bild 4. Skogsmark den 22.6 — odlad, gödslad och insådd åker den 23.6 — skördad den 19.8.

tiva arbetstiden var 45 %, reparations-tiden var mycket hög, 31 %, och översyn, dvs. smörjning, tillsyn m. m., var normal, ungefär en timme per dag eller 12 % samt "ej drift av annan orsak", dvs. nedkörning i lös mark, 7 %. Den mycket höga reparations-tiden har förnämligast tre anledningar; dels var maskinen gammal, dels var förarna kanske ej så vana och snabba i sina reparationer, dels torde typ M vara för lätt och svag, när det gäller att utföra det tunga arbetet med stubbrytningen. Muttrar lossnade, skruvar klipptes av och materialbristning förekom ej så sällan, trots att körningen ej kunde betecknas om värdslös.

Medelkostnaden per hektar blev 404 kr efter ett timpris av 31 kr exkl. amortering. Av diagrammet framgår bl. a. att bränslet drog 60 % av kostnaden, reparationer 21 % samt löner 19 %. Några särskilda transportkostnader för maskiner, bränsle och redskap förekom ej, ty hela utrustningen levererades per järnväg direkt till arbetsplatsen.

Sommaren 1945 fortsattes odlingsförsöket i byarna Lövåsen, 34 hektar, och Lomsjökullen, 35 hektar, varvid en tyngre och starkare maskin, typ K fick utföra stubbrytning och alla tyngre arbeten, medan typ M fick utföra plöjning och harvning. Av diagrammet framgår, att typ M utnyttjats bättre än föregående år, effektiv arbetstid 54 %, beroende på att den sysselsatts med lättare arbeten och att den har haft nytta av samarbetet med typ K, som gjort 66 % effektiv arbetstid, således nära nog idealtid.

Medelkostnaden för 1945 års arbete på tung jord, måttligt stenig, moig morän med färsk stubbar har varit: stubbrytning 270 kr, plöjning 246 kr och harvning 91 kr per hektar eller sammanlagt 607 kr (bild 4). Timpriset blev för typ K 29 kr och för typ M 33 kr. Av diagram 3 framgår bl. a. att bränslekostnaden utgör en dominerande del, samt att typ M på grund av

forts. sid. 8

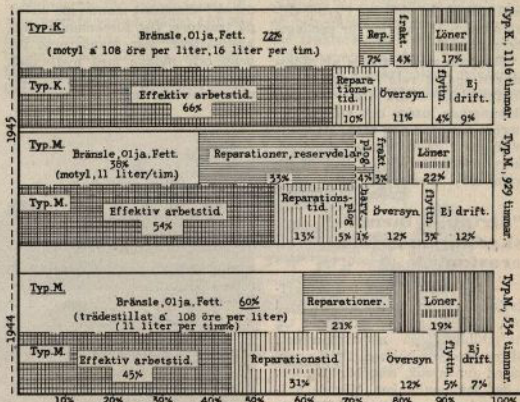

Diagram 3. Arbetstidens och kostnadernas uppdelning.

NYA MASKINER

i amerikanskt jordbruk

Agronom John Nilsson berättar från ett intressant USA-besök.

De nordamerikanska jordbrukarna har i stort sett samma svårigheter att brottas med som deras svenska kolleger. Konkurrensen om arbetskraften är stor och lönerna höga. Det är agronom John Nilsson, som drar denna parallell mellan svenskt och nordamerikanskt jordbruk, när Svenska Traktorbladet ber honom berätta, vad han såg av nyheter i fråga om jordbruksmaskiner under sin resa i Nordamerikas svenskskygder i början av detta år.

— Det finns emellertid ytterligare likheter, framhåller agronom Nilsson, och det gäller främst klimatet, som är ungefär detsamma som i våra trakter men av mera kontinental typ med varmare somrar och stabilare torkväder under skördetiden samt kallare vintrar. Jorden var i allmänhet ganska lätt, av mjåla-typ, mer eller mindre sandblandad.

Den viktigaste grödan i dessa trakter, alltså i staterna strax söder om "de stora sjöarna", var utan jämförelse majs. Den användes för en mängd olika ändamål: för direkt konsumtion i olika former, för förmalning, som fodersäd, för spritillverkning och industriella ändamål och skördad i grönt tillstånd som råmaterial för ensilageberedning.

Förutom majs odlades av sädeslagen endast vete i någon större omfattning. Bland foderväxterna dominerade luzern och klöver. Generellt kan man nog säga, att växtodlingen i dessa trakter var starkt specialiserad än vad vi är vana vid i Sverige.

"Stripped farming" skyddar mot jorderosion.

— Jag har velat ge denna kortfattade orientering om klimat, jord och växtodling som bakgrund till utvecklingen på maskinområdet, säger agronom Nilsson. Det är också en annan sak, som bör påpekas i det sammanhanget. När de häftiga värregnen faller, sköljer de med sig matjorden, om inga mot-

åtgärder vidtagits, och även vinden orsakar jordflykt under torkperioderna. Detta måste man ta hänsyn till vid jordbearbetningen och växtodlingen. Man tillämpar i detta syfte s. k. "stripped farming", som innebär att man endast odlar smala remsor av varje gröda, så att vallremsor omväxlar med sädesremsor. Remsorna följer markens nivåkurvor. Plöjning och övrig jordbearbetning sker vinkelrätt mot fältets lutning och tiltan lägges alltid upp för slutningarna. Under sådana förhållanden är det ganska naturligt att den hydrauliskt manövrerade tvåvägsplögen av påhängstyp blivit mycket populär. Den består av en höger- och en vänsterplogkropp, som användes växelvis. När man alltså nått slutet av en fåra, skiftar man plogkropp och tar nästa fåra intill den förra.

Även påhängsplogar av vanlig typ användes mycket, däremot ser man inte så ofta hjulplogar, som egentligen bara förekommer på större gårdar. Då har man vanligen bandtraktor som dragare och ofta upp till 5-skäriga plogar.

Kultivatorer med utbytbara pinnar och skär för olika arbeten är också i allmänhet monterade direkt på traktorn. Det förekommer både kultivatorer, som manövreras för hand och sådana med hydraulisk manövrering. De senare synes allmer vinna terräng.

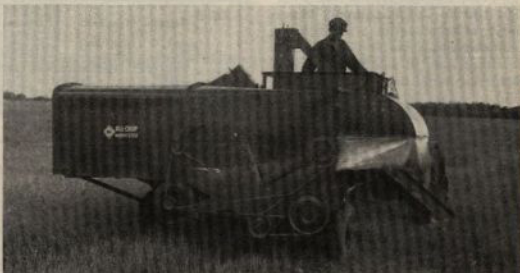

Agronom John Nilsson.

Det tycks också bli allt vanligare med säningsmaskiner direkt monterade på traktor och ofta med andorningar för att samtidigt sprida konstgödsel i såraderna.

Skördetrösken slår ut självbindaren.

För majsskörden använder man s. k. "cornpicker", kornplockare för en eller två rader, även den traktormonterad. Vetet skördetröskades ganska allmänt. Den metoden har ju praktiserats i USA under många år, men det har då mest varit stora skördetröskor med 10 å

Skördetrösken är på väg att slå ut självbindaren.

Tvåvägsplög i arbete.

12 fots skärvidd, som använts. På de medelstora gårdarna har man i allmänhet skördat med självbindare. Nu tycks emellertid de små 5-fotströskorna, dragna och drivna av traktor eller med egen tröskmotor, vara på väg att slå ut självbindarna i det medelstora jordbruket. I synnerhet lovordade man de motormonterade tröskorna.

Det nyaste på skördetröskningens område är s. k. "selfpropelled combines", man skulle kunna säga självdrivna skördetröskor, där alltså skördetröska och traktor bildar en sammanbyggd enhet. "Traktor-detaljen" kan dock inte användas separat för andra dragarbeten. I detta sammanhang bör det påpekas att den amerikanska veteodlingen inte är så intensiv som den svenska.

Halmens myllning eller tillvaratagande vid skördetröskning brukar ju vara ett besvärligt problem. I USA tillämpas tre olika förfaringsätt. En metod är att man på trösken har en halmrivare, som finfördelar halmen, vilken sedan blåses ut jämnt över slaget och utan svårighet kan plöjas ned. Ett annat sätt är att mata halmen genom en ställbar ränna och lägga den i sträng intill trösken. Nästa halmsträng lägges på den förra, en halmsträng alltså för två slag. Halmen tages sedan med hölastare, som finfördelar den och lastar den i vagn. Det tredje sättet slutligen är att direkt från trösken lasta halmen i vagn.

Höskörden helt mekaniserad.

Hölastaren är, som namnet anger, främst avsedd att användas i höskörden. Vallarna slås med traktormonterade slåtermaskiner, an-

tingen kopplade efter traktorn och drivna från kraftuttaget eller också fästade vid sidan på traktorramen med drivning från remskivan. Tack vare det stabila bärgningsvädret i dessa traktorer kan man låta höet torka på slag. Sedan kör man över vallen med en strängläggare, en snedställd vals som på en gatsopningsmaskin, vilken lägger det torra höet i strängar. I nästa tempo användes hölastare, som med elevاتور eller fläkt vidarebefordrar höet till vagnen. Det modernaste tillvägagångssättet är emellertid att använda en höbälningssmaskin, som rullar ihop strängen i runda balar, vilka sedan plockas upp av en lastapparat — en elevاتور monterad på traktorn — och travas i vagnen. Lastapparat används också, då balarna sedan lägges upp i stack eller på skulle.

Ensilering utan syratillsats.

Till material för ensilageberedning användes som tidigare antytts i första hand grönmajs enbart eller i blandning med luzern eller klöver. Majsens höga sockerhalt gör att de syraalstrande bakterierna har rikligt med lättlöslig näring för sin verksamhet, och syratillsats i likhet med vid AIV-metoden praktiseras därför inte. Vidare använder de amerikanska farmarna uteslutande tornsilor.

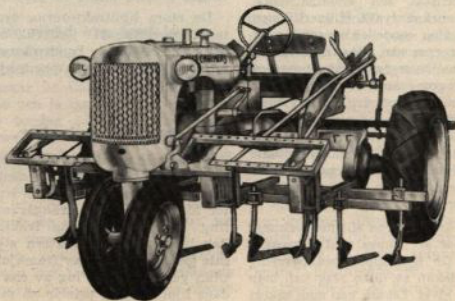
Metoderna för grönfodrets tillvaratagande var på många håll desamma som här; alltså man slår, lastar och kör till silon. Med fläkt blåses sedan grönfodret upp i silon. Det får dock först passera en hac-

kelsemaskin, som finfördelar grönmassan, vilken härigenom blir tätare packad. Där man nått längre i mekanisering, använder man slätterlastare, som till sin konstruktion förete vissa likheter med en skördetröska. Sålunda har den skärapparat och transportduk men i stället för tröskcylinder har den en hackelsemaskin, som finfördelar fodret, vilket därefter blåses till vagnen.

På de mekaniskt mest avancerade gårdarna har man för bl. a. dessa transporter vagnar med en matta i botten som på en gödselspridare. Vagnarna backas intill fläkten vid silon och med drivning från traktorns kraftuttag lossas grönfoderlasten direkt i fläktintaget.

Hydrauliska lastapparater.

En maskin som de amerikanska farmarna sätter stort värde på, är den hydrauliskt manövrerade lastapparaten. Den är monterad framtill på traktorn med en skopa eller grep som lastredskap. Lyftförmågan är på de flesta konstruktioner närmare 1 ton och lyfthöjden ca tre meter. Maskinen användes till att lasta hö, rotfrukter, gödsel m. m. Lastskopan sitter framtill på två långsgående bommar, vilka baktill är fästade på traktorn och rörliga kring fästpunkten. Højning och sänkning sker genom hydrauliska kolvar, antingen en på vardera sidan mitt på bommarna eller en enda framför traktorkylaren. Skopan hålles i läge av en spärrhake och tippas genom att spärrhaken frigöres. Trycket på kolvarna åstadkommes

Traktormonterad rotfrukthacka.

Slåttermaskin, kuremsdriven från traktorns kraftuttag.

med en oljepump med drivning antingen från kraftuttaget eller från remskivan eller inbyggd i växellådan och driven från denna.

Av gödselspridare har man bl. a. en 2-hjulig maskin av trailertyp direkt driven från traktorn. Spridningsaggregatet sitter fram till och har tre valsar, en verkande nedåt och en åt vardera sidan. Spridningsbredden blir på dessa maskiner ungefär tre gånger gödselspridarens bredd.

Traktortillverkningen.

Den traktortyp, som mest uppkattas av de amerikanska farmarna, är farmall-typen, alltså den höga traktorn med tvillinghjul fram eller ställbar framaxel och med stora ställbara bakhjul. Orsaken till att denna typ blivit så populär i USA är att redskapen lättare kan monteras på dessa traktorer.

Om också traktortillverkningen f. n. gäller modeller av samma utseende som de sista förkrigsmodellerna, har man säkert att så småningom vänta såväl nya typer som mer eller mindre genomgripande förändringar på nuvarande modeller. Varför man inte redan nu börjat tillverka nykonstruktioner beror på att det är ganska tidsödande att ändra verktyg och maskiner.

Att traktorerna allt mer och mer kommer att förses med pumpaggregat för hydraulisk manövrering av redskap av olika slag kan man ta för givet. Likaså kan man säkert snart nog få maskiner, där bak-

hjulens spårvidd lätt kan omställas, kanske t. o. m. med hjälp av motorkraft.

Dieselmotorn vinner visserligen terräng på förgasarmotorns bekostnad, men när det gäller traktorer med motoreffekt på mindre än 30 hk, torde dock den senare behålla sin ställning. Förgasarmotorerna är billigare att tillverka, lättskötta och driftsäkra, och de besparar i bränsle man kan göra vid dieseldrift, uppväger ej dieselmotorns högre pris. De större hjultraktorerna torde t. v. i huvudsak utrustas med förgasarmotorer. I den mån lättare och mera lättskötta dieselmotorer kommer i produktion, kan man dock säkerligen räkna med att de större hjultraktorerna förses med dieselmotorer. Man har i det fallet anledning ställa vissa förhoppningar till General Motors' nya tvåtakts dieselmotor, som bl. a. används på Allis-Chalmers bandtraktorer.

De stora hjultraktorerna synes inom amerikanskt jordbruk mer och mer ersättas av bandtraktorer, medan användningen av små hjultraktorer ökar.

Två traktornyheter.

De senaste nyheterna på traktorområdet är en 4-hjulsdriven medelstor traktor samt en speciell traktor för småbruk och trädgårdsodling. Den 4-hjulsdrivna traktorn har likstora hjul. Traktorn styrs inte genom vridning av framhjulen utan genom frikoppling av ena sidans hjul, alltså i princip på samma sätt som en bandtraktor. Ge-

nom 4-hjulsdriften ökas dragförmågan i förhållande till traktorkvikten enligt uppgift med ca 25 procent.

Vid konstruerandet av trädgårdsstraktorn har man tagit sikte på att göra det så lätt som möjligt att montera på redskap av olika slag. Motor och växellåda ligger över bakaxeln och därovanpå är förarens plats. Traktorkroppen består av ett ramverk av stål för att underlätta redskapens fastsättande.

En del av de här nämnda jordbruksmaskinerna har naturligtvis just nu närmast kuriositetsintresse för svenskt jordbruk, framhåller agronom Nilsson men understryker att de nya typerna av traktorer, påhångsredskapen, lastapparaterna m. fl. bör kunna bli till nytta också i svenskt jordbruk.

Maskinell nyodling . . . forts. fr. s. 5

den höga reparationskostnaden är oekonomisk, ty den påverkar även lönernas procentuella del i timpriset i ofördelaktig riktning. Den är utsleten. Om man använder ovanstående procentsiffror och gör en förhandskalkyl på dieseltraktorer med breda band, ter sig utskifterna för deras användning ljusa, ty effekten kommer att höjas avsevärt, och kostnaden per timme och hektar att sjunka.

Odlingsförsöket visar bl. a. att arbetsföretag måste organiseras, lämplig maskinutrustning användas, skickliga förare anlitas, planläggning och arbetsledning måste ske omsorgsfullt samt samarbete med konstruktörerna upprätthållas. Resultatet blir ett väljort arbete på kort tid med minst 50 % lägre kostnad än med primitiva arbetsmetoder.

Den idealiska utvecklingen torde vara, att tunga, starka maskiner utför det tyngre arbetet såsom stubbrytning, planering, borttransport samt plöjning. Byalaget bildar en traktorförening och utser maskinhållare samt anskaffar en mindre traktor, utrustad med bl. a. plog, harv och slåttermaskinskniv. Denna mindre traktor utför nyodlingsharvningen och får på så sätt en god ekonomisk start och kan sedan betjäna byalaget i fortsättningen. M. a. o. de stora maskinerna skapar förutsättningar för bildandet av traktorstationer.

Traktorförvaring under bar himmel

— inte förenlig med god maskinskötsel

Intervju med L. C. Larson, serviceman från Allis-Chalmers.

Allis-Chalmers servicerepresentant för Europa, hr L. C. Larson, har under några månader vistats i Sverige bl. a. för att instruera personalen vid Svenska Traktorbolaget om nyheterna på efterkrigstraktorer. Han har även gjort resor till traktörägare för att hjälpa dem till rätta med deras problem. Före hr Larsons återresa till Frankrike, där han är stationerad, har Svenska Traktorbladet bett honom säga några ord om sina erfarenheter av den skötsel, som traktörägarna här i landet består sina Allis-Chalmers-maskiner.

Som ett totalomdöme kan nog sägas, förklarar hr Larson, att man i Sverige sköter sina traktorer ganska mönstergiltigt. Svenskarna har ju över hela världen ord om sig att vara duktiga "maskinmänniskor", och det omdömet håller streck, såvitt jag kunnat se. Men det är klart, att när det gäller mera invecklade maskiner av nya typer, som man tidigare inte haft att göra med — jag tänker här närmast på dieselmotorerna — räcker det inte med att enbart vara "motorsinnad" och ha gott handlag med maskiner. Det behövs dessutom grundliga kunskaper och praktisk övning. Svenska Traktorbolagets servicefolk står ju varje ägare av en Allis-Chalmers-traktor till tjänst med råd och anvisningar för skötsel och eventuella reparationer, och detta bör traktörägaren utnyttja. Det kan bli kostsamt att hålla på och själv laborera med dyrbara maskiner.

— Någoting speciellt, som hr Larson vill lägga de svenska traktörägarna på minnet?

Traktorn blir bättre skött, om den körs hem varje kväll.

— Ja, jag har sett, att man ofta lämnar traktorer ute på åkrarna över natten. Det är ingen metod att rekommendera. Traktor och redskap bör köras hem och ställas under tak — helst i garage eller liknande — när arbetet för dagen är slut. Då är det också lät-

tare att smörja och sköta traktorn på rätt sätt. Och vad riktig skötsel betyder för maskinernas varaktighet, är väl överflödigt att orda om. Jag kan inte se något skäl, varför inte traktorer, även med hög årlig användningstid, bör hålla 10 år.

En annan sak, som jag vill nämna i det här sammanhanget, gäller oljan, säger hr Larson. Man köper ofta olja av god kvalitet, och det är bara som det skall vara. Men när man sedan skall fylla på olja, tappar man den från fatet i en mera lätthanterlig plåtburk, som kanske inte alla gånger är så ren. Och tratten man använder kanske inte heller är smutsfri. Under sådana förhållanden är det fullkomligt meningslöst att betala det överpris en olja av bra kvalitet betingar. Kvaliteten är i alla fall inte den bästa, när oljan via smutsiga kärl kommer till vevhus, växellåda etc.

I övrigt vill jag bara rekommendera, att man noggrant följer skötsel- och smörjningsföreskrifterna. De har inte tillkommit för att betunga traktörägaren utan för att traktorn skall arbeta så bra och under så många år som möjligt — ägaren till fromma. Vidare skall traktorn alltid hållas i gott trim och ses över i god tid, innan arbetssäsongen börjar. Ha också i minnet, att det betalar sig att byta ut slitna delar i tid!

Var rädd om traktorbanden!

När det gäller bandtraktorer, varnar hr Larson för att köra i snö och is med vanliga bandskor, ty banden förstöres lätt på det viset. Vid arbete i blöt lera, som fryser under natten — det gäller alltså speciellt under vår och höst — skall man köra upp traktorn på ett par plankor, när arbetet för dagen är slut, och ta bort den lera, som fastnat på banden.

Om General Motors' 2-taktsdiesel har hr Larson de ämplaste lovord. Denna motor är ju nästan alldeles ny här i Sverige, säger

L. C. Larson.

han, men säkert kommer det inte att dröja länge, förrän alla vet hur verkligt förmålig den är. I USA har bl. a. alla dieselelektriska snälltåg den motorn som kraftkälla. Lokomotivmotorerna är naturligtvis av större format men till konstruktionen exakt lika dem som används i Allis-Chalmers bandtraktorer.

Enorm efterfrågan på traktorer i Holland och Frankrike.

Hr Larson kom närmast från Frankrike och Holland, och vi frågar honom, hur man har det med traktorer i dessa länder.

— Efterfrågan på traktorer är enorm. I Frankrike ser man bara gamla traktorer i arbete, de flesta monterade med vedgasaggregat. Man ligger visserligen inne med stora order hos tillverkarna; från Allis-Chalmers har fransmännen beställt ca 8 000 traktorer, men man får vänta — där som här. I Holland finns det inte många traktorer kvar efter kriget och man avvaktar otåligt att de beställda maskinerna skall levereras. Det kan kanske vara av intresse att veta, säger hr Larson, att holländarna använder förhållandevis mycket bandtraktorer på sina marsklandsjordbruk.

Till sist omtalar hr Larson, att han kommer tillbaka till Sverige i slutet av juli för att övervaka monteringen av de stora scrapers och andra bandtraktorredskap, som Traktorbolaget då beräknar få in.

Han är välkommen åter!

SERVICE

Spalten

På denna spalt lämnas värdefulla fackmannaråd om traktor- och redskapservice.

Håll motorn varm!

Vid körning på fotogen är det särskilt viktigt, att motorn får arbeta vid tillräckligt hög temperatur, då fotogenern i annat fall inte försgas helt, vilket medför försämring av bränsleekonomi och utspädning av oljan i vevhuset och till följd därav sämre smörjning. Arbetstemperaturen är normal, då kylvattnet är 90—95 grader. Håll alltid kylaraljusin stängd, tills kylvattnet nått denna temperatur, och öppna den sedan inte mera än att denna temperatur bibehålles.

Byte av oljefilter

Oljefiltret bör bytas, så snart oljan i vevhuset börjar mörkna. I varje fall skall byte vid fotogendrift ske efter 100 timmars körning.

Vevhusventilatorn

Om vevhusventilatorn täppes igen, ökar trycket i vevhuset och oljan läcker ut vid ramlager och magnetaxel. Vevhusventilatorn bör därför hållas väl ren och fördenskull dagligen tvättas i fotogen eller bensin. Den doppas därefter i olja och sättes tillbaka, sedan överflödigt olja fått rinna av.

Sköt konsgummiringarna med omsorg!

Framförallt skall man se till att slirningen begränsas till det minsta möjliga. Vid slirigt väglag bör därför hjulvikter användas eller belastningen på bakhjulen ökas på annat sätt. Vidare skall lufttrycket i ringarna hållas vid föreskriven storlek, dvs. i framringarna 2 kg/kvcm och i bakringarna 0,8 kg/kvcm. Vid plöjning bör högra bakhjulet pumpas upp till 1,1 kg/kvcm. När traktorn inte används, skall den förvaras så att ringarna skyddas mot ljus. Vid längre tids förvaring bör traktorn helst pallas upp.

På Flättorps gård

En diskussion om arbetsrationalisering.

En fullständig service inbegår, såsom vi fattat saken, inte bara ren underhållstjänst för levererade maskiner utan även, om vederbörande jordbrukare så önskar, samråd beträffande planering av jordbruksdriften för att göra maskinavvändningen så lönsam som möjligt.

Agronom Sten Göransson.

Planeringar av det här slaget kan helt naturligt inte göras, utan att man på ort och ställe ordentligt satt sig in i alla de enskildheter på vederbörande gård, som är av betydelse för driftsförhållandena. Det var just i ett sådant syfte tre agronomer från Svenska Traktorbolaget en dag i våras besökte Flättorps gård för att med dess ägare, agronom Sten Göransson, diskutera möjligheterna att i första hand minska behovet av mänsklig arbetskraft på egendomen.

Flättorps gård ligger mycket vackert i typisk sömrlandsnatur, inramad av blandskog och barrskog. Gården omfattar 112 ha åker under plog och 8 ha åker i beten, 70 ha skogsmark och naturliga beten samt 25 ha ängsmark. Åkerjorden består till ungefär 1/3 av mull- och lerblandad sandjord, 1/3 av gyttjemull-lera och 1/3 av dy- och mulljord.

Växtodlingsplanen 1945.

Växtodlingsplanen för i fjol uttog 10,6 ha höstråg, 2 ha höstvete, 9,2 ha vårvete, 35,8 utsädeshavre och fodersäd, 0,5 ärter, 6 potatis, 1,5 morötter, 1 kålrötter, 22,9 ha slåttervall, varav togs timotejfrö på 4,5 ha och klöverfrö på 1,5 ha, samt 13,8 ha helträda.

På Flättopp finns normalt 3 arbetshästar, 20 kor med ungdjur och ca 40 modertackor. Maskinbeståndet utgörs av en Allis-Chalmers U-traktor av 1938 års modell på 37 hk och en Allis-Chalmers B-traktor på 18 hk, en 3-skärig 12-tums-

plog, en 30-pinnars Brioharv, en Lilla Harrie styvpinnharv, en 4-meters cambridgveit, en Harvester konstgödselspridare 2,5 m, en självbindare, en 5-fots traktordriven slåttermaskin samt ett stationärt tröskverk på 2 1/2 fot. Vidare finns en potatissättnings- och en potatisupptagningsmaskin, erforderliga vagnar samt höfläkt.

Arbetsstyrka och arbetsåtgång.

Arbetsstyrkan består av 6 man, fast anställda, varav 1 djurskötare. För sommarskötsel och upptagning av rotfrukter och potatis tas in extra arbetskraft. Sammanlagda arbetsåtgången i jordbruket och skogsbruket på Flättopp har under 1945 varit 2 247 dagsverken, inberäknat extrahjälp av kvinnor och pojkar. Ackordsarbeten för gallring och upptagning är ej inräknade.

Agronom Göranssons mening är nu att skära ned den fasta arbetsstyrkan till 4 man, varav 1 djurskötare, och i görligaste mån minska behovet av tillfällig arbetskraft. För att klara jordbruksarbetet med mindre antal arbetare räknar agronom Göransson med att öka maskinavvändningen inom lönsamma gränser.

Så ligger alltså problemet till, knapphändig skisserat. Hur bör nu detta angräpas och vilken lösning vill Traktorbolaget rekommendera?

Ett förslag till lösning av arbetsproblemet.

Förutsättningen för att den önskade nedskärningen av den fast anställda arbetsstyrkan skall kunna uppnås är främst en noggrann planläggning av såväl växtodling som arbetenas utförande. Vidare kommer dikning och överhuvudtaget grundförbättringar ej — eller i varje fall blott i obetydlig utsträckning — att utföras med ordinarie arbetsstyrka.

I det följande skall diskuteras arbetsordningen under de perioder då arbetsbehovet är störst. Den beräknade arbetsåtgången på Flättopp efter de föreslagna åtgärder-

nas genomförande framgår av diagrammet.

Vårbruk och sådd: Under vårbruket och sådden disponeras 1 man för körning av U-traktorn, 1 man för B-traktorn och 1 man för såmaskinen. Övertidskörningar och magasinarbeten klaras av ägaren, som också vid nuvarande arbetsordning vid behov deltar i arbetet. Harvning utföres med U-traktorn och 30-pinnars Brioharv med efterkopplad lättharv resp. tallriksharv och sladd. B-traktorn drar konstgödselspridare, vält, lättharv samt mindre fjäderharv för harvning av hörn. Det har diskuterats att efter U-traktorn koppla både konstgödselspridare, Brioharv och lättharv, men ett sådant arrangemang har befunnits olämpligt på grund av att jordens skiftande beskaffenhet gör olika bearbetning nödvändig. **Hackning av rotfrukter och potatis** beräknas så småningom kunna göras med traktor med stillbar spårvidd och traktormonterad hacka. Eftersom dylik f. n. inte kan anskaffas har någon besparing i arbetstid för dessa arbeten ej medräknats.

Ensilering: Behovet av ensilage för ladugårdskötseln på Flättopp är ca 50 ton. För att minska arbetsbehovet för höbärgning under juli räknas med ensilering från 3—5 ha förstaarsvall under tidigare hälften av juni.

Höbärgning: Under höbärgningen kör ägaren B-traktorn med slättermaskin mornar och kvällar samt släppräsa och stör under dagarna. 3 man hässjar enligt den s. k. enmansmetoden. Vid inkörningen disponeras 1 man för rivning av hässjorna och lastning. Ägaren lägger lassan och sköter hemkörning. Avlastning i injektorn skötes av 1 man och 1 man tar emot. I detta sammanhang har diskuterats körning med traktortåg. Gardens goda arrendering gör emellertid, att det kan ifrågasättas om någonting kan vinnas med ett sådant arrangemang.

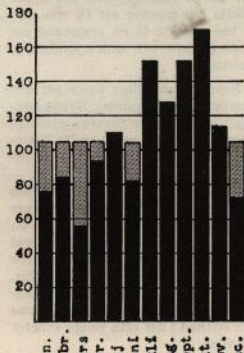
Uptagning av tidig potatis sker med årdet för att potatisen ej skall skadas. Årdret köres av 1 man; 2 man samt 4—6 lejda kvinnliga arbetare plockar. Potatisen levereras direkt på lastbil till köparen.

Sädeskör: Hösttill, vårteve och havre på fastmarksjord tas med nyanskött skördetröska. Timotejen skäres med självbindare (1

man och 1 hjon) och sättes i rundskyl (3 man). Dymarkshavren (ca 15 ha Samehavre till utsäde) skäres med bindare, krakas och tröskas antingen med skördetröska direkt från kraken eller med tröskverk på logen. Detsamma gäller fodersäden. Halmen efter timotejen och en del av vårsäden tillvaratas; i övrigt plöjes den ned.

Det kan synas vara onödigt kapitalkrävande att hålla både skördetröska och tröskverk. Nu finns emellertid redan tröskverk på gården, och framdeles planeras gemensam tröskverksanvändning tillsammans med en angränsande gård av samma storlek.

Skörd av sen potatis och rotfrukter: Vid skörden av sen potatis och rotfrukter ombesörjes uppkörning och hemtransport till källare eller stulaggning av ägaren plus 2 man och B-traktorn (traktordriven potatisupptagare). Plockningen och upptagningen sker på akord med extra arbetskraft (8—10 kvinnor och pojkar). Att den på Flättopp relativt stora potatis- och rotfruktodlingen står och faller med denna tillgång på extra kvinnlig

arbetskraft är självklart. Samtidigt med potatisskörden utföres stubb- och höstplöjning med U-traktorn.

Blekinge-representationen

Sedan i mitten av mars har **Bilbolaget Emil Pehrsson & Co, Sölvesborg**, övertagit ensamförsäljningen i Blekinge av Allis-Chalmers traktorer och redskap. Bilbolaget startades 1920 och har under det gångna kvartselet successivt utvecklat till en välkänd och uppskattad motorfirma. Företaget förfogar över en hypermoderna verkstad och kunniga montörer, vilket borgar för en utmärkt kundservice.

Dir. Emil Pehrsson.

Vi hälsar Bilbolaget Emil Pehrsson & Co. välkommet i kretsen av Allis-Chalmersförsäljare.

Den arbetsordning, som här i korthet skisserats, visar de vägar efter vilka vi i fråga om Flättopp sökt lösa det problem, som den alltmot tilltagande bristen på arbetskraft och de höjda arbetslönerna gjort aktuellt här som på de flesta andra gårdar i landet.

Den arbetsordning, som här i korthet skisserats, visar de vägar efter vilka vi i fråga om Flättopp sökt lösa det problem, som den alltmot tilltagande bristen på arbetskraft och de höjda arbetslönerna gjort aktuellt här som på de flesta andra gårdar i landet.

De gjorda beräkningarna visar, att arbetsgången på Flättopp f. n. snarare ligger under än över det normala. Icke desto mindre kan den fasta arbetsstyrkan med föreslagen arbetsordning minskas från 6 till 4 man, vilket var det uppställda önskemålet. De besparingar, som härigenom göres, täcker mer än väl de ökade ränter och amorteringskostnaderna för maskinparken.

En nedskärning av hästantalet till en häst hade enligt vår uppfattning varit motiverad, då övriga hästar saknar plats i arbetsordningen. Detta skulle ha medfört besparing såväl i fråga om arbetskraft som foder. Av skäl, som de flesta jordbrukare torde förstå, har en sådan minskning av hästantalet inte ansetts böra diskuteras f. n.

forts. sid. 12

Olle Busch spalten

Traktorbolagets chef önskar besökarna vid årets Rikslantbruksmöte välkomna att besöka bolagets utställning.

Välkomna till Solvalla!

Svenska Traktorbolaget hade hoppats att vid Rikslantbruksmötet kunna visa en fullständig uppsättning traktorer från Allis-Chalmers och därtill en del andra maskiner, som de svenska jordbrukarna kunde beräknas ha intresse för.

Det strejkkomplex, som alltsedan vapenstillståndsdagen för över ett år sedan stört arbetsfreden inom den amerikanska industrin och som man ännu inte kommit till rätta med, har emellertid gjort, att vi blott delvis kunnat förverkliga våra planer. Nyheter sådana som strängläggare för hö och halm, höbälningmaskiner m. fl. har vi tyvärr ej kunnat få med på utställningen. Däremot har vi kunnat sammanbringa en ganska fullständig uppsättning traktorer samt redskap till dessa. De nya skördetröskorna av, Allis-Chalmers tillverkning torde vi först senare bli i tillfälle att presentera.

Vi har emellertid strävat att göra vår utställning på Rikslantbruksmötet så rikhaltig som det under nuvarande förhållanden är möjligt. Att den inte kunnat bli vad vi från början avsett, beror på omständigheter, över vilka vi inte råder. Vi hoppas dock, att de Allis-Chalmers-ägare och andra intresserade, som

besöker Rikslantbruksmötet, skall hitta vägen till vår utställning. Sikert kommer där att finnas en hel del av intresse, och det skulle glädja oss mycket att få visa vad vi har och att få en pratstund om traktorfrågor och andra jordbruksfrågor.

Som ett påtagligt bevis för den uppskattning, Svenska Traktorbolaget hyser för de svenska jordbrukarnas gärning, har bolaget beslutat ställa tre hederspris — tre Allis-Chalmers-traktorer modell C — till mötesbestyrelsens disposition att utdelas till duktiga lantbrukare — en i norra, en i mellersta och en i södra Sverige — vilkas åkerareal ej överstiger 30 ha och vilka för närvarande ej har någon traktor. Det är vår förhoppning, att dessa hederspris skall bli till uppmaning och lättnad i det ofta tunga arbetet i jorden.

Jag hälsar Eder välkomna till vår utställning på Rikslantbruksmötet — och med diskussionsinlägg i vår tidskrift, vars vänliga mottagande bland landets traktorintresserade mycket glatt mig.

Eder

Olle Busch

På Flättorps gård... forts. fr. s. 11

Det förtjänar också i detta sammanhang påpekas, att det framlagda förslaget inte är generellt giltigt.

Vi få säkerligen anledning återkomma till detta förslag, när det väl hunnit prövas i praktiken. Vi hoppas då även kunna lämna några siffror över de besparingar som blivit möjliga. Agronom Göransson vill emellertid redan nu, sedan förslaget gemensamt diskuterats igenom, framhålla följande:

Först och främst vill jag betyga ledningen för Svenska Traktoraktiebolaget min högaktning för att de utökat sin service genom att i samråd med jordbrukaren taga upp gårdarnas individuella rationaliseringsproblem. Detta samarbete mellan å ena sidan maskinförsäljaren, som även representerar tillverkaren, och å den andra sidan den praktiske jordbrukaren, måste bli av stort värde för bägge parter. Det är mig ett nöje att intyga, att de representanter för Svenska Traktoraktiebolaget, som deltagit i skisserandet av ovanstående förslag, ej visat någon som helst ensidig inställning till gårdens maskinella behov. De ha i största möjliga mån sökt ekonomiskt utnyttja redan befintlig maskinpark. De ha även klart för sig att väderleken i betydande utsträckning kan inverka på här verkställda beräkningar.

Dragkraftproblemet har ej berörts av den anledningen, att hästantalet redan nedskurits till 3. Huruvida en ytterligare nedskärning är tillräddig får erfarenheten sedermera utvisa.

Utgångspunkten för resonemang har varit: Hur mycket skall man våga nedskära den fast anställda arbetsstyrkan? — Den fast anställda arbetsstyrkan bör givetvis vara så liten som möjligt, men dock så stor, att de absoluta jordbruksarbetena såsom värbruk, hackning, besprutningar, trädesbruk, höstadsådd, skörd och höstplöjning i stort sett kunna förlöpa. Att jordbrukarna i allmänhet genom bättre maskiner och bättre arbetsmetoder har mycket att vinna är min absoluta övertygelse.

Flättorps Gård 21 maj 1946.

Sten Göransson.